

Yhteenvedo vuoden 2017 arviointikertomuksesta aiheutuneista toimenpiteistä

Tässä yhteenvedossa on listattu arviointikertomuksen tiivistelmässä esiintuodut aiheet (kohdat 1-19). Selvitykset niihin on kirjoitettu ao. kohtien jälkeen. Yhteenvedon lopussa on koottu tarkastuslautakunnan sitoviin tavoitteisiin saadut kommentit sekä muut arviointikertomukseen tulleet kommentit.

Arviointikertomuksen tiivistelmän huomioihin esitetään annettavaksi seuraavat selvitykset

Tarkastuslautakunta:

1. *Valtuustokaudelle asetettiin 21 strategista päämäärää ja näille 54 mittaria. Päämäärien mittareista toteutui kaupunginhallituksen raportoinnin mukaan täysin tai osittain 46 kappaletta (85 prosenttia) ja kokonaan toteumatta jäi kahdeksan mittaria (15 prosenttia). Vuosittaisia strategisia tavoitteita asetettiin 2014–2017 yhteensä 113. Näistä tavoitteista toteutui raportoinnin mukaan kokonaan tai osittain yli 90 prosenttia. Haasteellisimmiksi osoittautuivat työllisyyden parantamiseen liittyvät päämäärät ja tavoitteet. Lisäksi henkilöstön sairauspoissaolojen vähentämisessä ja vaikutusmahdollisuuksien kehittämisessä on edelleen tehtävää.*

Vuodelle 2017 valtuusto asetti 28 sitovaa tavoitetta. Tavoitteista kaupunginhallituksen raportoinnin mukaan toteutui täysin 19, osittain kuusi, kaksi tavoitetta ei toteutunut lainkaan ja yhden tavoitteen osalta ei arviointia voinut tehdä. Tarkastuslautakunta arvioi 15 tavoitetta täysin toteutuneeksi, kuusi tavoitetta osittain toteutuneeksi, kaksi tavoitetta (13.2 ja 20.1) ei lautakunnan mielestä toteutunut lainkaan ja viiden tavoitteen (5.1, 9.2, 15.3, 17.1 ja 19.3) osalta ei arviointia voinut lautakunnan mielestä tehdä. Lautakunta kiinnitti huomiota erityisesti siihen, että mukana oli poikkeuksellisen paljon tavoitteita, joista tarvittavaa arviointitietoa ei arviointivuodelta 2017 ollut vielä saatavilla.

Selvitys kohtaan 1:

Sivistystoimen toimiala:

Ei-toteutuneet strategisten päämäärien mittarit on listattu arviointikertomukseen painopistealueittain. Ei-toteutuneista mittareista kaksi on sellaisia, joihin sivistystoimi voi toimillaan suoraan vaikuttaa. Molemmat mittarit ovat "muutosta toteutetaan johtamisen kautta" -painopisteen alla. Ensimmäinen mittareista on sairauspoissaoloprosentti, joka sivistystoimessa on laskenut vuoteen 2016 verrattuna. Sairauspoissaolojen vähentämiseen pyritään vaikuttamaan mm. työhyvinvointiasiantuntijoiden terveys- ja turvallisuuskäynneillä, joissa esimiehiä tuetaan aktiivisen välittämisen toimintatavan toteuttamisessa. Toinen mittari koskee työntekijöiden vaikutusmahdollisuuksia muutoksessa ja tämän mittarin kohdalla on vuoden 2016 Kunta10 -mittauksen perusteella tapahtunut hidasta kehitystä. Sivistystoimessa yhteistoimintaan sekä muutosjohtamiseen on kiinnitetty erityistä huomiota muutosten yhteydessä.

Sosiaali- ja terveystoimen toimiala:

Valtuustokauden strategian tavoitteista sosiaali- ja terveystoimen raportointivastuulla olleet tavoitteet sijoittuivat pääasiassa painopisteeseen palvelut uudistuvat. Kuten tarkastuslautakunta toteaa, tässä painopistealueessa ei yksikään tavoite jäänyt kokonaan toteutumatta. Toimiala on pyrkinyt asettamaan strategiset tavoitteet siten, että tavoitteen mittarit ovat raportoitavissa. Toimiala kiinnittää asiaan jatkossakin huomiota ja pyrkii kehittämään raportointiaan edelleen uuden asiakastietojärjestelmän käyttöönoton myötä.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala:

Useita toimialoja ja/tai tulosalueita koskevien tavoitteiden seuranta ja arviointi sekä niihin vaikuttaminen on haasteellisinta. Sairauspoissaolot mittarina on hyvä esimerkki liian yleispätevästä tavoitteenasettelusta. Kokonaistulokseen vaikuttavia tekijöitä on liian paljon, eikä niistä kaikki ole kaupungin vaikutusmahdollisuuksien piirissä. Yksittäiset väistämättömät pitkäaikaissairaustapaukset muuttavat tulokset totaalisesti, jolloin esim. positiiviset tulokset lyhytaikaisten poissaolojen vähentämisessä eivät tule esille. Tavoitteiksi ja mittareiksi tulisi mieluiten valita työntekijöiden hyvinvointia ja terveyttä edistäviä yksilöllisempiä toimenpiteitä.

Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala:

Arviointikertomuksen kohtaan ei ole oikaistavaa.

Taloussuunnittelu:

Valtuustokauden strategian 2018–2021 valmistelussa kiinnitettiin huomiota tavoitteiston ja mittariston selkeyteen. Strategian ja toimialojen taloustavoitteiden toteuttamisen tueksi valmisteltiin kehittämiskärjet. Kaupunginjohtajan toimialan yhtenä kehittämiskärkenä on talousohjauksen ja raportoinnin kehittäminen, jonka osana on strategian toimeenpanon ja viestinnän kehittäminen.

Edellisestä valtuustokauden strategiasta vuosille 2013–2017 toteutettiin ulkoinen auditointi, jossa arvioitiin esimerkiksi strategian tavoitteistoa ja mittaristoa.

Auditointiraportissa esitetyjä suosituksia hyödynnettiin valtuustokauden strategian 2018–2021 valmistelussa.

Tavoitteiden valmistelussa on edelleen varmistettava mittarien ajantasaisen raportointitiedon saatavuus. Tosin on huomioitava, että esimerkiksi monet kuntavertailutiedot, kuten Kuusikko-kuntien tunnusluvut laaditaan ja kootaan siten, että tilinpäätöksen aikaan on käytettävissä vuoden takaiset vertailutiedot.

Tavoitteiden ja tuloskorttien valmistelun ja raportoinnin tueksi on tarkoitus hankkia ja ottaa käyttöön strategiatyöväline, joka mahdollistaa tavoitehierarkian ja tavoiteyhteyksien tarkastelun organisaatio tasojen välillä helpommin. Strategiatyövälineen toiminnallisena vaatimuksena on mahdollisuus porautua tavoitehierarkiassa alas- ja ylöspäin seuraten tavoitteen jalkautumista (kaupunki-, toimiala- ja tulosalue taso jne.). Tämä helpottaa myös strategian eri osien ja tasojen hahmottamista kokonaisuutena: valtuustokauden strategian tavoitteet, sitovat tavoitteet, toimialojen ja tulosalueiden tuloskorttien tavoitteet jne.

Tarkastuslautakunta:

2. *Vantaan vuosien 2013–2017 sitovien tavoitteiden tutkimuksessa havaittiin, että sellaisia tavoitteita, joilla olisi huono yhteys strategiaan, löydettiin vain vähän. Myös mittarin tuottaman informaation relevanttius eli se, onko mittarin tuottama informaatio oleellista esimerkiksi päätöksenteon kannalta, oli hyvällä tasolla. Sen sijaan reliabiliteetilla eli luotettavuudella tarkastellen huonon luotettavuuden sai yli viidennes mittareista.*

Selvitys kohtaan 2:

Sivistystoimen toimiala:

Kuntien organisaatorakenteet ja palvelujen tuottamistavat vaikuttavat siihen, miltä kustannukset tilinpäätöstiedoissa näyttävät. Kuntien ja kuntayhtymien taloustilastossa kustannuksia lasketaan tehtävittäin ja toiminnoittain, jolloin kuntien kustannustiedoista saadaan keskenään vertailukelpoisia. Tämä on oleellista tietojen reliabiliteetin näkökulmasta, johon arviointikertomuksen tiivistelmäkohdassa viitataan.

Sosiaali- ja terveystoimen toimiala:

Tarkastuslautakunta huomauttaa vuoden 2017 sitovissa tavoitteissa kahdesta sosiaali- ja terveystoimea koskevasta tavoitteesta. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota tavoitteeseen 15.3. " lapsiperheiden hyvinvointi paranee ennaltaehkäisevällä työllä ja uudistuvilla sosiaalihuoltolain mukaisilla palveluilla", jonka toteutumista ei voitu asetetun tavoitteen avulla arvioida. Ongelma johtui asiakastietojärjestelmän tilastoinnin virheistä, josta on annettu selvitys myös kaupunkitarkastajalle.

Arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta huomauttaa myös sitovan tavoitteen 15.2. "nykyistä suurempi osa ikääntyneistä pystyy asumaan kotona" mittaroinnista. Tavoite on valtakunnallinen ja vanhustenhuollon laatusuositusten mukainen. Ylätason tavoitteen taustalla on kunnan velvollisuus toteuttaa iäkkään pitkäaikainen hoiva ensisijaisesti hänen kotiinsa annettavilla palveluilla. Vantaalla vanhuspalveluja kehitetään asiakaslähtöisesti. Tavoitteena on tarjota laadukas, asiakkaan tarvetta vastaava palvelu.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala:

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala on samaa mieltä mittareiden luotettavuudesta ja luotettavuudesta. Mittarityöskentelyä on kehitettävä edelleen. Ongelmana joskus on, että laatumittareille on vaikea löytää sellaisia arvoja, joiden seuraaminen olisi mahdollista tai että ne vaativat useita mittareita, jotta sisällöllinen tavoite toteutuisi. Mittareiden laatimiseen voisi myös kouluttaa.

Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala:

Arviointikertomuksen kohtaan ei ole oikaistavaa.

Taloussuunnittelu:

Tavoitteita ja mittareita valmisteltaessa on syytä myös jatkossa varmistaa, että mittarin ajantasaiset seuranta tiedot ovat käytettävissä raportoinnissa, ja että tavoite, mittari ja raportointi kohtaavat eli mittari mittaa oikeaa asiaa tavoitteen seurannan kannalta ja raportointi vastaa mittaria.

Tavoitteiden ja tuloskorttien valmistelun ja raportoinnin tueksi hankittava strategiatyöväline tukee myös osaltaan tavoitteiden ja mittarien valmistelun yhdenmukaistamista, ja yhteinen valmistelualusta mahdollistaa myös vertaisoppimisen näkökulmasta entistä helpomman kaupungin tavoitteiston ja tuloskorttien tarkastelun organisaation eri osien välillä.

Tarkastuslautakunta:

3. *Toteutumatietojen mukaan kaupunginvaltuuston konserniyhtiöille asettamista tavoitteista toteutui 72 prosenttia. Osittain toteutui 19 prosenttia ja ei lainkaan viisi prosenttia. Tieto puuttui tai sitä ei ollut saatavilla neljän prosentin osalta. Vuoden 2017 aikana on korostunut konserniyhtiöiden johtamisen ja tiedolla johtamisen merkitys. Konserniyhtiöistä tarkasteltiin lähemmin Vantaan Tilapalvelut Vantti Oy:tä ja VAV Asunnot Oy:tä. Konserniohjaus sinänsä on toiminut voimassa olevan konsernistrategian mukaisesti.*

Selvitys kohtaan 3:

Konsernipalvelut:

Konsernipalveluiden osalta voidaan todeta, että arviointikertomuksen kohtaan ei ole oikaistavaa.

Tarkastuslautakunta:

4. *Yleinen taloustilanteen koheneminen heijastui positiivisesti myös Vantaan talouteen vuonna 2017. Tuloja kertyi arvioitua enemmän ja samalla menot onnistuttiin pitämään ennakoitua alemmalla tasolla. Tilikauden tulos oli selvästi ennakoitua parempi ja investoinnit pystyttiin kokonaan kattamaan omalla tulorahoituksella ja myös lainakantaa vähennettiin.*

Selvitys kohtaan 4:

Taloussuunnittelu:

Vantaan vuoden 2017 tilinpäätös muodostui ennakoitua paremmaksi vuosikatteen ollessa 164 milj. euroa ja tilikauden tuloksen päätyessä yli 40 milj. euroa ylijäämäiseksi. Talousarvion toimintatuotot ylittyivät 25,6 milj. euroa maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla erityisesti kuntatekniikan keskuksen sopimustuotoissa sekä maanmyyntituotoissa. Toimintakulut alittuivat 58,8 milj. eurolla. Joukkoliikenteen toimintakulut alittivat talousarvion 13,8 milj. eurolla HSL:n kuntaosuuden toteutuessa budjetoitua pienempänä. Toimeentulotuen kulut alittivat Kela-siirron siirtymäajalle varatun määrärahan noin 16 milj. eurolla. Henkilöstökulut alittivat talousarvion noin 18 milj. eurolla. Lisäksi palvelujen ostokulut alittuivat 20 milj. eurolla erityisesti maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialalla mm. investointitason jäädessä suunniteltua pienemmäksi.

Muutetun talousarvion bruttoinvestointimenoiksi (kaupunki, rahastot, liikelaitokset) muodostui 144,3 milj. euroa. Vuoden 2017 toteutuneet bruttoinvestointimenot olivat yhteensä 111,3 milj. euroa jäaden 33 milj. euroa alle muutetun talousarvion erityisesti

siirtyvien uudisrakentamisen ja tietojärjestelmähankintojen toteutusajankohtien siirtyessä. Investoinnit kyettiin rahoittamaan täysimääräisesti tulorahoituksella. Vuoden 2017 verotulot ylittivät talousarvion 35,8 milj. eurolla. Valtio maksoi vuonna 2017 Kehä III:n perusparannuksen 2. vaiheen kustannuksia takaisin Vantaalle 19,2 milj. euroa, mikä osaltaan paransi selvästi kaupungin rahoitusasemaa tilinpäätöksessä 2017.

Talousarviossa 2017 varauduttiin 33,9 milj. euron nettolainanottoon. Vuoden 2017 hyvästä kassatilanteesta johtuen ja toiminta- ja rahoitustuottojen ja -kulujen sekä investointikulujen toteuduttua vuonna 2017 huomattavasti talousarviota paremmin lainan nostoon ei ollut tarvetta. Sen sijaan kaupungin pitkäaikainen lainamäärä vähentyi vuoden 2017 aikana 101 milj. eurolla.

Vantaan kaupungin suuri haaste on tulevinakin vuosina korkea velkaantuneisuus sekä siihen liittyvät korkoriskit. Valmisteilla oleva maakunta- ja sote-uudistus leikkaa toteutuessaan olennaisesti kaupungin toiminnan ja rahoituksen volyymeja lainakannan jäädessä ennalleen. Näin ollen muun kuntasektorin tavoin Vantaan kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus kasvaa olennaisesti ja suureen lainakantaan liittyvät riskit korostuvat entistä enemmän, kun samalla kaupungin riippuvaisuus valtionrahoituksesta lisääntyy. Käyttötalouden vuosikatteen ja investointien tasapainon turvaaminen on näin ollen keskeistä myös tulevina vuosina.

Tarkastuslautakunta:

5. *Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahaston tarkoituksena on rahoittaa alueiden kehittämistä, suunnittelua ja toteuttamista niin uusilla alueilla kuin vanhojen keskustojen uudistamista. Vuonna 2017 rahaston käyttötalousmenot olivat 1,1 miljoonaa euroa ja investointimenot 2,1 miljoonaa euroa.*

Selvitys kohtaan 5:

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala:

Marja-Vantaan ja keskusten kehittämisrahastoa käytetään harkiten ja suunnitelmallisesti. Investoinnit ja käyttötalous perustuvat vuosisuunnitelmiin. Keskeiset tavoitteet taloussuunnitelmakaudella 2018-2021 kohdistuvat Kivistöön, Vehkalaan, Aviapolikseen, Tikkurilan, Myyrmäen, Martinlaakson ja Koivukylän kehittämiseen.

Tarkastuslautakunta:

6. *Vantaan kaupungin asuntolaina-, kiinteistö- ja rakentamisrahaston viimeisimmällä sääntömuutoksella ennakoitiin Vantaan konserniyhtiöiden tulevaisuudessa kasvavia ja monimuotoistuvia rahoitustarpeita. Pääpaino rahaston käytössä on kaupungin omien yhtiöiden hankkeiden rahoittaminen. Vaikka rahaston käyttö on ollut parina viime vuotena vähäistä, niin konserniyhtiöille on tulossa lähivuosina investointihankkeita, joissa rahastoa yhtenä rahoituskanavana voidaan taas hyödyntää.*

Selvitys kohtaan 6:

Konsernipalvelut:

Konsernipalveluiden osalta voidaan todeta, että arviointikertomuksen kohtaan ei ole oikaistavaa.

Tarkastuslautakunta:

7. *Kaupungissa tehdään vuosittain suuri määrä erilaisia arviointeja niin kaupungin kuin toimintayksikköjen tasolla. Arviointitietoa tuotetaan monipuolisesti ja useista näkökulmista ja sen tehokas hyödyntäminen ja tiedon saatavuus tulee varmistaa.*

Selvitys kohtaan 7:

Sosiaali- ja terveystoimen toimiala:

Sosiaali- ja terveydenhuollon toimialalla tehdään päätösten vaikutusten ennakoarviointeja. Sosiaali- ja terveyslautakunnan päätöksentekoa on tehty vuonna 2017 seuraavat arvioinnit, jotka löytyvät lautakunnan julkisista asiakirjoista:

- Vammaisten henkilöiden työllistymisen toimintamalli
- Tukiasumisyksikön perustaminen Vantaalle alaikäisille turvapaikanhakijoille (oma tuotanto)
- Suun terveydenhuollon iltavastaanotto Länsi-Vantaalla
- Terveydenhuollon järjestäminen paperittomille alle 18-vuotiaille ja raskaana oleville
- Päihdepalveluiden siirto Terveyspalveluihin

Toimialalla on myös käytössä sisäinen auditointi. Vuonna 2017 auditointia tehtiin vammaispalveluissa. Sisäisen auditoinnin koulutuksia järjestettiin vammaispalveluissa, sairaalapalveluissa ja suun terveyden huollossa. Vanhusten ja vammaisten asumispalveluista ja kotihoidosta tehtiin laaja laatuksely, jonka tulokset on niin ikään esitetty sosiaali- ja terveyslautakunnalle.

Sivistystoimen toimiala:

Tarkastuslautakunta on tehnyt meta-arviointia toimialoille tehdyn tietopyynnön, saatujen vastausten luokittelun, analysoinnin ja arvioinnin avulla.

Tarkastuskertomuksessa todetaan, että vastausten mukaan ”yli puolet kaikista arvioinneista oli sivistystoimen toimialalta. Kun tuloksista poistetaan useaan kertaan mainitut arvioinnit, yhteismääräksi tulee 86, joista 45 tehtiin sivistystoimen toimialalla.” Edelleen kertomuksessa todetaan, että ”Sivistystoimi oli raportoinut eniten lakisääteisiä arviointeja ja ulkopuolisten tahojen, kuten kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen (KARVI), opetushallituksen ja THL:n (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos) toteuttamia arviointeja. Esimerkkejä aihepiireistä koulutuksen ja varhaiskasvatuksen puolelta ovat digioppimisen seuranta, työrauha ja turvallinen oppimisympäristö, oppilas- ja opiskelijahuoltolain toimeenpano, kouluterveyskysely, oppimistulosten arviointi, opetuksen laatuarviointi, johtajuusprofiilit (DISC), selvitys lapsi- ja sukupuolivaikutuksista (varhaiskasvatus) sekä kehityksen ja oppimisen tuen linjausten arviointi.”

Sivistystoimessa yhdyimme tarkastuslautakunnan näkemykseen siitä, että kaupunki tekee arviointeja monipuolisesti ja useista näkökulmista. Tarkastuslautakunta esittää suosituksessaan, että toimialat toimittaisivat jatkossa tarkastuslautakunnan tietoon kaupungissa suoritettavat arvioinnit. Sivistystoimi osaltaan sitoutuu toimittamaan tiedot tarkastuslautakunnalle, mutta toivoo tarkennusta siihen, halutaanko tiedot toimitettavan ajantasaisesti vai kootusti kerran vuodessa.

Lisäksi tarkastuskertomuksen suosituksessa korostetaan arviointitiedon tehokasta hyödyntämistä ja mahdollisuuksien mukaan avointa saatavuutta. Sivistystoimea koskevat lakisääteiset arvioinnit ja mittavat ulkopuolisten tahojen toteuttamat arvioinnit saavat näkyvyyttä vähintäänkin kansallisella tasolla ja tuloksia hyödynnetään sisäisesti sivistystoimen eri tulosalueilla. Lisäksi julkinen tiedottaminen Vantaan tuloksia koskien liittyy tämän tyyppisiin arviointeihin. Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että johtuen tulosalueiden välisestä yhteistyöstä ja sivistystoimen strategiaryhmän toiminnasta, strategia- ja arviointityötä koskeva tieto kulkee pääsääntöisesti hyvin toimialan sisällä.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala:

Toimiala pyrkii aktiivisesti tiedottamaan alkavista ja käynnissä olevista hankkeista ja levittämään tietoa kaikista tehdyistä arvioinneista.

Vantaan kaupunki teetti vuonna 2015 tilakeskuksen rakennuttamisprosessien arviointitutkimuksen, jonka käytännön toteutuksesta vastasi Innolink Research Oy. Tutkimuksen tarkoituksena oli arvioida tilakeskuksen rakennuttamisprojekteja mm. laadunhallinnan ja aikataulutuksen näkökulmista. Samalla kartoitettiin vastaajien mielikuvia Vantaan kaupungin tilakeskusta suhteessa muihin rakennuttajiin. Vastaukset perustuivat yli 20 viimeisen viiden vuoden aikana toteutettuun uudisrakennus- ja korjaushankkeeseen. Tulokset käsiteltiin yksityiskohtaisesti tilakeskuksen tulosalueella ja yleisemmin useissa eri foorumeissa ja mediassa. Hankkeiden määrä on kasvussa ja siten vastaava arviointia on tarkoituksenmukaista jatkaa myös edellisen arviointikerran jälkeen valmistuneissa ja tulevista hankkeissa. Sisäilmakorjaushankkeiden onnistumista on arvioitu asiakaspalautteen perusteella vuodesta 2014 alkaen. Palautetietoa käsitellään sisäilma-asioita käsittelevissä foorumeissa ja kokemuksia hyödynnetään vastaavien kohteiden ongelmanratkaisussa. Asiakaspalautteelle on annettu tavoitearvot ja tuloksista raportoidaan vuosikatsauksen yhteydessä.

Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala:

Arviointikertomuksen kohtaan ei ole oikaistavaa.

Viestintä:

Viestintä tekee arviointeja oman toimintansa vaikuttavuudesta sekä viestintäkanavien toimivuudesta. Arviointia tehdään muun muassa ulkopuolisin kyselyin, sisäisen asiakaskyselyn avulla, seuraamalla palautetta, keskustelua sosiaalisessa mediassa, sekä tarkkailemalla viestintävälineiden käyttötapoja. Strategiakaudelle 2018 – 2021 otettiin

käyttöön uusi arviointitapa strategiselle tavoitteelle: Vantaan tunnetaan tapahtumakaupunkina.

Kaikki arviointivälineet toimivat viestinnän kehittämisen tukena. Arviointia käsitellään viestinnän tulosalueen, viestintäverkoston sekä kunkin oman median toimituksen palaverissa. Kumppaneiden kanssa toteutettua markkinointia arvioidaan muun muassa huomioarvon ja palautteen perusteella.

Elinkeinopalvelut:

Elinkeinopalvelut seuraa säännöllisesti uusien yritysten, lakkautettujen yritysten määrää sekä työpaikkojen määrällistä kehitystä toimialoittain vuositasolla.

Taloussuunnittelu:

Taloussuunnittelun tulosalueen strategiatiimi vastaa kaupungin strategian seurantamittareita koskevan tiedon kokoamisesta ja raportoinnista. Tulosalue vastaa vuosittain laadittavasta kaupunginjohtajan toimialan asiakastytyväisyyskyselystä raportointineen. Taloussuunnittelun tulosalueen tietopalveluyksikkö kerää tietoa ja raportoi kaupungin toimintaympäristöön liittyvästä kehityksestä, osallistuu vuosittain lakisääteisen hyvinvointiraportoinnin toteutukseen ja antaa asiantuntija-apua muille toimialoille erilaisten kyselytutkimusten ja muiden selvitysten laatimisessa. Lisäksi tietopalveluyksikkö vastaa mm. asiakastytyväisyyskyselyihin kaupunkiorganisaatiossa käytettävä Webropol-järjestelmän hallinnoinnista ja koulutuksesta.

Tarkastuslautakunta:

8. *VAV Asunnot Oy:llä on keskeinen rooli pienituloisten asumismahdollisuuksien turvaajana ja kohtuuhintaisen asumistuotannon lisääjänä Vantaalla. Yhtiön talous on viime vuosina ollut vakaalla pohjalla. Tulevaisuuden haasteina yhtiö näkee asukkaiden taloudellista asemaa heikentävän lainsäädännön vaikutukset asukkaiden maksukykyyn ja kasvavasta asuntojen korjaustarpeista aiheutuvan korjauskustannusten nousun.*

Selvitys kohtaan 8:

Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala:

Arviointikertomuksen kohtaan ei ole oikaistavaa.

Tarkastuslautakunta:

9. *Kunnan keskusvaalilautakunnan keskeinen tehtävä on huolehtia vaalien sujuvuudesta ja virheettömyydestä. Lautakunnan työ on vaalilaissa varsin tiukka säännelty. Viimeisten kuntavaalien (2017) jälkeen tehtiin vaalien järjestelyistä selvitys, jossa nousi esiin kehittämiskohtia. Vaalijärjestelyihin lähdettiin heti selvityksen pohjalta tekemään kehittämistoimenpiteitä.*

Selvitys kohtaan 9:

Kaupunginkanslia:

Kuntavaalien jälkeen tehdyn selvityksen perusteella vuoden 2018 presidentinvaalin järjestelyjä parannettiin. Keskusvaalilautakunnalle budjetoitiin talousarviossa aiempaan verrattuna enemmän rahaa vaalien järjestämistä varten ja lisärahalta voitiin muun ohella palkata tarvittavat resurssit ja järjestää tarvittavat koulutukset.

Viime kuntavaaleihin verrattuna vaalivirkailijoiden rekrytoiminen presidentinvaaliin oli helpompaa. Valtiollisissa vaaleissa äänten tarkastuslaskenta ei tapahdu kunnissa, joten henkilöstön määrä oli pienempi ja rekrytointiin erityisesti vaikutti myös se, että vaalivirkailijoiden palkkoja nostettiin samalle tasolle muiden pääkaupunkiseudun kuntien kanssa.

Presidentinvaalissa ensimmäistä kertaa jokainen vaalilautakunta (65) käytti sähköistä äänioikeus- ja tuloslaskentajärjestelmää siten, että tulokset tallennettiin vaalilautakunnissa. Tieto alustavan laskennan tuloksista saatiinkin vaali-iltana jo heti klo 21.00 jälkeen, eli reilun tunnin laskennan jälkeen. Tämän mahdollisti koulutukseen panostaminen. Vaalilautakunnasta koulutettiin pienryhmissä kolme henkilöä järjestelmien käyttäjiksi ja tämän lisäksi vaali-iltana äänestyspaikoilla oli vaalilautakuntien tukena ulkopuolinen tallennusapu. Koulutusten järjestämiseen saatiin suurta apua kaupungin Pilviagenteilta. Seuraaviin vaaleihin järjestelmäkoulutus toteutetaan vastaavalla tavalla. Myös muuta vaalilautakuntien puheenjohtajille ja varapuheenjohtajille annettavan koulutuksen sisältöä on kehitetty.

Kuten kuntavaaleissa myös presidentinvaalin jälkeen tehtiin kysely vaalilautakuntien puheenjohtajille ja varapuheenjohtajille. Presidentinvaalista saadun palautteen perusteella vaalien järjestelyjä pyritään kehittämään edelleen. Esimerkiksi vaalien järjestämiseen liittyvää ohjeistusta selkeytetään. Saaduissa vastauksissa erityisesti koulutukseen oltiin tyytyväisiä. Budjetin suuruus ei kuitenkaan välttämättä takaa vaalien sujumista ongelmitta. Vaaleissa mukana on aina satoja henkilöitä.

Vaalien järjestämiseen tarvittavista laitteista, yhteyksistä ja tietotekniikasta huolehti kaupungin tietohallinto ja CGI. Yhteistyötä näiden kanssa on tiivistetty. Vaalitoimisto, tietohallinto ja CGI kokoontui säännöllisesti ennen presidentinvaalia ja sen jälkeen. Myös Vantti Oy:n kanssa pidettiin tapaaminen ja sovittiin tehtävistä, jotka Vantti teki presidentinvaalissa. Vuoropuhelu eri toimijoiden välillä on tärkeää ja se on koettu hyödylliseksi. Yhteistyö Vantti Oy:n, tietohallinnon ja CGI:n kanssa jatkuu seuraavissa vaaleissa.

Vaalien järjestämiseen tarvitaan useamman henkilön työpanosta. Vaalien järjestämiseen sisältyy useita eri osa-alueita, kuten kotiaänestyksen järjestäminen, laitosaänestyksen järjestäminen, ennakkoäänestyksen järjestäminen ja vaalilautakuntien kokoaminen. Vastuut eri osa-alueista jaetaan tietyille henkilöille kuitenkin siten, että kokonaisvastuu vaaleista on yhdellä. Vaalien järjestämiseen osallistuu kaupunginkanslian henkilökuntaa ja vaalitoimisto palkkaa myös ulkopuolista apua. Hyvä tiedonkulku eri osatekijöiden välillä on tärkeää. Säännöllisissä vaalitoimiston sisäisissä palavereissa käydään läpi vaalijärjestelyjen tilanne. Vaalitoimisto on myös laatinut viestintäsuunnitelman, joka kattaa sisäisen ja ulkoisen viestinnän. Vaalien järjestäminen Vantaalla on lisäksi dokumentoitu sähköiseen käsikirjaan.

Keväällä 2019 järjestetään eduskuntavaalit ja europarlamenttivaalit ja mahdollisesti myös maakuntavaalit europarlamenttivaalien yhteydessä.

Tarkastuslautakunta:

10. *Vantaan kaupungin viestintä kulkee kohden verkossa tapahtuvaa viestintää. Viestintä pyrkii varmistamaan asukkaiden tavoitettavuuden ja osallisuuden kehittämällä viestinnän tapoja ja tietohallinto-ohjelman mukaisesti digitaalisia välineitä. Viestintä on osallistamisen työkalu. Tarkastuslautakunta suosittaa edelleen kehittämään yhteyttä kaupunkistrategiaan ja viestinnän tavoitteisiin.*

Selvitys kohtaan 10:

Viestintä:

Digitaalisessa viestinnässä on käynnissä useita suuria uudistusprojekteja kuten intra, Vantaa.fi, tapahtumakalenteri ja osallisuusympäristö. Haasteena on lisääntyvien kanavien hallinta, johon haetaan ratkaisua koko ulkoisen viestinnän digitalisointiprojektissa. Viestintä tekee vuodelle 2019 kaupunkitasoisen tulokortin, joka määrittää koko kaupunkiorganisaation tavoitteita ja pohjautuu kaupunkistrategiaan. Tässä tulokortissa määritellään kaupunkitasoiset viestinnän toimenpiteet, jotka tukevat strategian toteutumista. Lisäksi toimialojen tulokorteissa on yksityiskohtaisempia tavoitteita toimialakohtaisten tavoitteiden tukemiseksi.

Tarkastuslautakunta:

11. *Vantaan työllisyystilanne on parantunut vuoden takaisesta. Myös avoimia työpaikkoja on ollut enemmän kuin vuosiin. Nuorten työllistymiseen pitää panostaa, sillä nuorten työllisyystilanne on parantunut yleistä työllisyystilannetta hitaammin.*

Selvitys kohtaan 11:

Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala:
Arviointikertomuksen kohtaan ei ole oikaistavaa.

Tarkastuslautakunta:

12. *Talospalvelukeskukseen on viime vuosina voimakkaasti keskitetty Vantaan kaupungin taloushallinnon tehtäviä tytäryhtiöiltä sekä toimialoilta. Samalla palveluprosessien sähköistyminen on edennyt nopeasti. Palveluprosessien sähköistämien ja toiminnan keskittäminen on tehostanut myynti- ja ostolaskujen käsittelyä ja samalla laskujen käsittelyn laskukohtaisia kustannuksia on saatu alenemaan. Talospalvelukeskus pyrkii koko ajan tekemään kehitystyötä, jotta nopeasti kehittyvän teknologian mahdollisuuksia voitaisiin tulevaisuudessakin hyödyntää.*

Selvitys kohtaan 12:

Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala:
Arviointikertomuksen kohtaan ei ole oikaistavaa.

Tarkastuslautakunta:

13. *Lastensuojelun organisaatioon ja toimintatapoihin on tehty muutoksia viimeisten vuosien aikana, mutta suurelta osin työntekijäpulasta johtuva työn ruuhkautuminen haittaa edelleen etenkin Itä-Vantaan lastensuojelun avopalveluissa. Sosiaalihuoltolain voimaantulo lähes kolme vuotta sitten ei vielä näy merkittävästi lastensuojeluasiakkuuksien suhteellisessa osuudessa. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä huolehtia siitä, että sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita, esimerkiksi kotipalvelua ja perhetyötä, on riittävästi saatavilla.*

Selvitys kohtaan 13:

Sosiaali- ja terveystoimen toimiala:

Vuoden 2019 alussa perustetaan perhesosiaalityön yksikkö vastaamaan sosiaalihuoltolain mukaisesta perheiden sosiaalityöstä. Sosiaalihuoltolain mukaiseen perhetyöhön saatiin v. 2017 lisäresursointia ja lapsiperheiden varhainen tuki organisoitiin yhdeksi yksiköksi, mikä mahdollistaa palvelujen joustavamman käytön ja niiden kehittämisen kokonaisuutena. Lapsiperheiden kotipalvelun resurssia on sosiaalihuoltolain voimaan tulon jälkeen lisätty ja palvelussa on otettu käyttöön palveluseteli, mikä mahdollistaa palvelun joustavamman ja laajemman käytön. Lisäksi kysynnän ja tarjonnan kohtaamista helpottaa myös kilpailutettujen ostopalvelujen käyttömahdollisuus. On myös tunnistettu lapsiperheiden siivouspalvelun tarve, ja tätä palveluvalikkoa ollaan laajentamassa kattamaan myös ko. palvelu. Haasteena sosiaalihuoltolain mukaisten palveluihin kohdistuvaan kysyntään vastaamisessa on se, että työntekijöiden vaihtuvuuden vuoksi resurssit eivät ole olleet täysimääräisessä käytössä, alkusyksystä 2018 tilanne on merkittävästi parantunut.

Tarkastuslautakunta:

14. Perhekuntoutukseen pääsemisen oikea-aikaisuus on tärkeää, jotta tukitoimella olisi tarkoitettu teho. Perheiden ongelmat ovat monimutkaisia ja eri asiantuntijoiden yhteistyön tulee sujua.

Selvitys kohtaan 14:

Sosiaali- ja terveystoimen toimiala:

Kuuselan perhekuntoutuskeskuksen laajennus mahdollistaa perhekuntoutuksen kehittämisen omana toimintana, käytettävissä olevien resurssien kohdentamisen asiakkaille oikea-aikaisesti sekä palvelujen koordinaation kehittämisen. Kuuselan perhekuntoutuskeskuksessa tehdään aktiivista asiakaskohtaista yhteistyötä eri toimijoiden, myös kolmannen sektorin kanssa. Jatkossa uusi potilas- ja asiakastietojärjestelmä tulee mahdollistamaan entistä sujuvamman asiakasprosessin ja tiedonkulun sekä paremman yhteistyön.

Tarkastuslautakunta:

15. *Aikuissosiaalityön haasteena on asiakkaiden määrän kasvu ja edullisten vuokra-asuntojen riittämättömyys, ja siitä seuraava mahdollinen asunnottomuuden kasvu. Lisäksi kelpoisuusehtojen täyttävien sosiaalityöntekijöiden rekrytointi on ollut vaikeaa erityisesti uusien asiakkaiden lapsiperheissä, johon lastensuojelutarpeen arviointi siirtyi. Pelkona on, että palvelutarpeen arviot, jotka on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa, ruuhkautuvat pahasti.*

Selvitys kohtaan 15:

Sosiaali- ja terveystoimen toimiala:

Perhepalvelut on tunnistanut tarpeen yhtenäisten mittareiden käytölle ja huomio tämän työntekijöiden osaamisen ja yhteisten prosessien kehittämisessä. Asiakas- ja potilastietojärjestelmä Apottiin integroidaan useita asiakkaan toimintaa ja hyvinvointia kuvaavia mittareita, mm. Avain-mittari, aikuisväestön hyvinvointimittari, perheiden kanssa tehtävään sosiaalityöhön soveltuva lastensuojelun toimintakyky- ja vaikuttavuusmittari. Apotti on toiminnanmuutos, joka mahdollistaa laajan toiminnan kehittämisen. Lisäksi kehitetään digitaalisia palvelumuotoja, tiivistetään yhteistyötä muiden toimijoiden, kuten kolmannen sektorin kanssa.

Tarkastuslautakunta:

16. *Vammaispalveluiden – ja laajemmin koko tulosalueen – toiminta järjesteltiin vuoden 2017 aikana uudelleen. Vammaispalvelut lakkasi olemasta omana yksikkönään ja palvelut järjesteltiin kotona asumisen tukeen kuuluviin palveluihin ja erityisasumiseen. Hyvin monen elämään vaikuttaa kesällä 2018 voimaan tuleva liikennepalvelulain muutos ja sen myötä kaupungin päätös kuljetuspalveluiden järjestämistavasta. Kun kuljetuspalvelun järjestämistapa on valittu, on huolehdittava siitä, että palvelut ovat laadukkaita, turvallisia ja asiakkaan tarpeita vastaavia.*

Selvitys kohtaan 16:

Sosiaali- ja terveystoimen toimiala:

Vantaan vanhus- ja vammaispalvelut on selvittänyt vammaispalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisesti järjestettävien julkista liikennettä korvaavien kuljetuspalveluiden toteuttamista liikennepalvelulain edellytysten mukaisesti. Vantaa oli kevästä 2017 lähtien mukana pääkaupunkiseudun kuntien sosiaali- ja terveystoimialojen kanssa selvittämässä ja valmistelemassa mahdollista pääkaupunkiseudun yhteisten kuljetuspalveluiden hankintaa.

Työtä toteutettiin osana sote- ja maakuntauudistuksen valmisteluun liittyvää yhteistyötä ja valmistelun edetessä kuljetuspalveluista järjestettiin Uudenmaan alueella yhteensä 11 kuulemistilaisuutta ja myös vanhus- ja vammaisneuvostot olivat osallisina valmistelussa.

Vantaa on lisäksi yhteistyössä Keravan kanssa teettänyt erikseen kaksi selvitystä pääkaupunkiseudun kuntien yhteisen kuljetuspalveluiden järjestämisvaihtoehdon ja vain Vantaata ja/tai Keravaa koskevan järjestämisvaihtoehdon vertailumiseksi. Selvityksissä on skenaariona huomioitu myös tilanne, jossa sote- ja maakuntauudistus ei toteudu.

Vantaan sosiaali- ja terveyslautakunta päätti 14.5.2018, että kuljetuspalveluiden kilpailutus tulee käynnistää siten, että kuljetuspalvelujen laatu säilyy ja siten, että matkojen

yhdistäminen perustuu vapaaehtoisuuteen. Lautakunta päätti lisäksi turvata aiemman toteutustavan mukaiset kuljetuspalvelut siihen saakka, kunnes valitun mukainen uusi toimintatapa käynnistyy. Vanhus- ja vammaispalvelut valmistelevat syksyllä 2018 kuljetuspalveluiden hankintaa yhteistyössä Keravan kaupungin kanssa järjestämällä markkinavuoropuheluita hankinnan kohteen täsmällisemmäksi hahmottamiseksi ja muuttuneen markkinatilanteen kartoittamiseksi. Hankinnan valmistelussa, suunnittelussa ja toteutuksessa huomioidaan jo aiemmin pääkaupunkiseudun kuntien yhteistyönä tehdyn valmistelun ja kuulemisten materiaali, minkä lisäksi Vantaan vanhus- ja vammaisneuvostot otetaan mukaan hankinnan valmisteluun. Kuljetuspalveluiden hankinnassa otetaan suunnittelu- ja toteutusvaiheissa huomioon mahdollisimman kattavasti palveluita tarvitsevien ryhmien erityistarpeet ja painoarvoa annetaan erityisesti palveluiden laadulle ja turvallisuudelle.

Tarkastuslautakunta:

17. *Sosiaali- ja terveystoimen toimialan talous- ja hallintopalvelujen tulosalue tarjoaa toimialan tarvitsemia talouden, hallinnon, henkilöstöasioiden ja kehittämisen asiantuntijapalveluja ja tukee koko toimialan johtamista ja päätöksentekoa muutostarpeiden ennakoinnissa ja toiminnan kehittämisessä. Tulosalueella on ollut ja on jatkossakin tärkeä rooli uuden Apotti-järjestelmän asiantuntijatukena ja maakunta- ja sote-uudistuksen valmistelutehtävissä.*

Selvitys kohtaan 17:

Sosiaali- ja terveystoimen toimiala:

Tarkastuslautakunta kiinnittää tässä kohtaa keskeiseen asiaan huomiota. Apottihanke ja soteuudistuksen valmistelutyö ovat talous- ja hallintopalvelujen tuloskortin keskeisiä tavoitteita sekä vuonna 2018 että seuraavana talousarviokautena 2019.

Tarkastuslautakunta:

18. *Maahanmuuttajapalvelujen tulosityksikön perustamisella vuonna 2015 Vantaa reagoi turvapaikanhakijoiden määrän nopeaan kasvuun ja haluttiin myös varmistaa vastaanotto toiminnan organisointi tehokkaasti. Maahanmuuttajapalvelut on moniammatillinen palveluyksikkö, joka vastaa Vantaalle muuttavien pakolaisten ja paluumuuttajien alkuvaiheen sosiaali- ja terveyspalveluista, palveluihin perehdytyksestä sekä asiakas- ja potilasohjauksesta. Yksikön palvelut tukevat asiakkaiden kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan. Maahanmuuttajapalvelujen kokonaisasiakasmäärät ovat jatkuvasti kasvaneet.*

Selvitys kohtaan 18:

Sosiaali- ja terveystoimen toimiala:

Maahanmuuttajapalveluissa on tunnistettu seuraavia kehittämiskohteita:

- ihmiskaupan uhrien tunnistaminen ja heille suunnatut palvelut. Tämä varsin heterogeeninen asiakasryhmä on kasvussa. Kyseessä on täysin uudenlainen asiakasryhmä omine erityispiirteineen, josta maahanmuuttajapalvelujen tulosityksikössä (tai sosiaali- ja terveystoimessa) ei ole aikaisempaa kokemusta.

Jatkossa ihmiskaupan uhrien palvelutarpeisiin kiinnitetään erityistä huomiota. Ihmiskaupan uhrien tunnistaminen vaatii koko palvelujärjestelmältä uudenlaista otetta.

- Alaikäisinä ilman huoltajaa maahan saapuneet ja oleskeluluvan saaneet nuoret ovat oma erityisryhmä, joka vaatii uudenlaisen työmuodon luomista lyhyellä varoitusaajalla. Lisäksi jälkihuoltopalveluun oikeutettujen nuorten määrä kasvaa johtuen ko. nuorten hakeutumisesta pääkaupunkiseudulle vajavaisin tiedoin ja epärealistisin tulevaisuuden suunnitelmin. Näiden nuorten tunnistaminen ja tukeminen on tärkeää sekä syrjäytymisen että radikalisoitumisen ehkäisemiseksi.
- MAP:n asiakasryhmät vaihtelevat kieliryhmittäin maailman tilanteiden mukaan. Toimintamallit, jotka luotiin esim. myanmarilaisten kiintiöpakolaisten vastaanoton ympärillä eivät ole suoraan hyödynnettävissä esim. irakilaisten pakolaisten vastaanotossa. Muutokset asiakasryhmissä edellyttävät jatkuvaa pakolaissosiaalityön vastaanoton kehittämistä ja vahvaa yhteistyötä valtionhallinnon ja lähikuntien kanssa.
- Lisäksi maahanmuuttajapalveluissa edistetään yleistä asenneilmapiiriä maahanmuuttajia kohtaan. Parasta pakolaisten kotoutumisen tukemista on ympäröivän yhteisön / yhteiskunnan positiivinen asenne.

Tarkastuslautakunta:

19. Monikulttuurisuusasiain yksiköllä on keskeinen koordinaattorooli kaupungin monikulttuurisuuden edistämiseksi. Vieraskielisen väestön määrä on Vantaalla kasvanut nopeasti viime vuosina. Myös jatkossa vieraskielisten määrän ennustetaan Vantaalla edelleen kasvavan. Tätä taustaa vasten monikulttuurisuuden entistä parempi huomioiminen kaupungin palveluissa ja vieraskielisen väestön kotoutumisen edistäminen on tärkeää.

Selvitys kohtaan 19:

Konserni- ja asukaspalveluiden toimiala:

Arviointikertomuksen kohtaan ei ole oikaistavaa.

Tarkastuslautakunnan sitoviin tavoitteisiin saadut vastaukset sekä muut arviointikertomukseen tulleet kommentit

Arviointikertomus:

Vuoden 2017 osalta tarkastuslautakunta esittää, että tilinpäätöksen yhteydessä toteutumatta jääneet tavoitteet raportoidaan kaupunginhallituksen vastauksessa "vastaukset arviointikertomukseen 2017" syksyllä 2018. Suuri osa toteutumatta jääneistä tavoitteista oli tavoitteita, joita ei voitu arvioida tiedon puutteen vuoksi. Tarkastuslautakunta palaa näihin tavoitteisiin arviointikertomuksensa 2018 yhteydessä.

Kaupunginjohtajan toimiala

Sitova tavoite 20.1: Sairauspoissaoloja ennaltaehkäistään

Henkilöstökeskus:

Sairauspoissaolojen ennaltaehkäisyn keinot:

- seurataan aktiivisesti työntekijöiden työkykyisyyttä: työn arjen sujuvuus, tulos- ja kehityskeskustelut sekä Välke-keskustelut. Välittämisen keskustelut tulevat kyseeseen, kun työntekijä on ollut poissa tietyt kerrat tai pidemmän ajanjaksot (Vantaalla yhteiset "hälytysrajat".
 - työtapaturmien ennaltaehkäisy, uhka- ja väkivaltatilanteiden selvittely, työn ristiriitatilanteiden selvittely
 - osaamisen kehittämiseen panostaminen
 - valmentava johtaminen: tiedetään, missä mennään tavoitteiden osalta ja samalla tiedetään, mikä on työntekijän kokemus hyvinvoinnistaan.
 - tarvittaessa työkykyneuvottelut ja ohjaus työterveyshuoltoon
 - kun työkyky on vaarassa, työn tilapäinen tuunaaminen tai jos pysyvästi: työn muokkaus, työkokeilut, tehtäväsiirrot jne.
 - henkilöstön kannustaminen ja tukeminen liikkumiseen.
- Tärkeintä terveysjohtaminen ja se, että henkilöstö on motivoitunut työstään.

Konserni- ja asukaspalvelujen toimiala

Sitova tavoite: 19.3 Kaupungin uudisrakentamis- ja peruskorjauskohteisiin, joissa toteutetaan kunnan palveluita, toteutetaan langaton nettiyhteys

Konsernipalvelut:

Kaikissa uudis- ja peruskorjauskohteissa on langaton nettiyhteys.

Maankäytön, ympäristön ja rakentamisen toimiala:

1.4 Tarkastuslautakunnan arvioita vuoden 2017 tavoitteiden toteutumisesta

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimialan vastaukset on esitetty kunkin toimialaa koskevan sitovan tavoitteet kohdalla seuraavasti:

Sitova tavoite 5.1: Kasvihuonekaasupäästöt vähenevät 4 % vuodessa.

Arviointikertomus:

Raportoinnissa todetaan, että verrattaessa vuosien 2015 ja 2016 kasvihuonekaasupäästöjä Vantaan kasvihuonekaasupäästöt laskivat vuonna 2016 neljä prosenttia vuodesta 2015. Vuoden 2017 tietoja ei raportoinnin mukaan ollut käytettävissä.

Tavoite oli asetettu vuodelle 2017 ja koska vertailutietoa Vantaan kasvihuonekaasu-päästöjen kehityksestä vuosien 2016 ja 2017 vuosien välillä ei ole saatavissa tavoitetta ei voida arvioida.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala:

Kasvihuonekaasupäästöt edelliseltä vuodelta on saatu vaihtelevasti. HSY toimittaa raportit Vantaalle ja vuoden 2017 tiedot tulivat poikkeuksellisen myöhään. Jatkossakin ne saadaan yleensä vasta huhti-toukokuussa, jolloin ne eivät välttämättä ehdi tilinpäätökseen.

Tavoitevuosi voidaan tarvittaessa muuttaa edelliseen vuoteen, jos se halutaan edelleen pitää.

Sitova tavoite 5.2: Joukkoliikenteen käyttäjämäärä kasvaa 2 % vuodessa.

Arviointikertomus:

Raportoinnissa todetaan lähijunaliikenteen nousijamäärän kasvaneen 4 prosenttia vuoden 2016 tasosta. Bussiliikenteen nousijamäärä ei ole tiedossa. Koska vain toisesta mittarista on tietoa, tavoite toteutui vain osittain ja toista osaa (bussiliikenteen nousijamäärät) ei voi arvioida.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala:

Kaupungilla ilmenee haasteita saada HSL:ltä tietoja oman raportointimme aikataulussa, koska HSL pystyy vahvistamaan edellisvuoden käyttäjämäärät vasta myöhään syksyllä.

Jatkossa tämän asian uskotaan korjautuvan HSL:n omien järjestelmien kehittymisen myötä. Tällöin kaupunki voisi saada tietoonsa edellisvuoden matkustajamäärät jo alkukevään aikana.

Sitova tavoite 8.1: Kaupunki luo edellytykset vähintään 2 400 asunnon laadukkaalle ja monipuoliselle asuntotuotannolle.

Arviointikertomus:

Tavoite kuuluu strategiseen päämäärään 8. - Asuntorakentaminen on laadukasta ja kohtuuhintaista. Mittari ei vastaa strategiseen päämäärään ja myöskään asuntojen laadusta ei ole otettu mittariin mainintaa.

Raportoinnissa todetaan, että asuntoja valmistui Vantaalla yhteensä 3 290. Raportoinnissa on myös eritelty asuntoja talotyypeittäin, joten myös asuntotuotannon monipuolisuutta on tuotu esiin.

Mittarissa ei mainita mitään laadusta tai kohtuuhintaisuudesta. Tavoite on tärkeä ja toteuttaa Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksen asuntotuotanto-tavoitetta Vantaan osalta, mutta strategisessa päämäärässä mainitusta asuntojen laadusta ja kohtuuhintaisuudesta ei mittari anna tietoa.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala:

Kaupunki vastaa kaavoituksesta ja sopimuksista sekä kaavojen noudattamisesta. Laatua, monipuolisuutta ja kohtuuhintaisuutta on haastava määritellä, vaikka yleisenä tavoitteena ne ovat tärkeitä. Mittaria on kehiteltävä.

Tavoitteen keskeinen sisältö on tuottaa riittävä määrä asuntoja. Määrä arvioidaan vuoden aikana toteutuneista rakennuksista. Laatumääreet laadukas ja monipuolinen on lisätty tavoitteeseen ilmaisemaan tahtotilaa. Laatu toteutuu, kun rakentaminen on kaavan mukaista. Monipuolinen asuntotuotanto toteutuu, kun asunnot vastaavat Vantaan asuntojen kysyntään ja ovat asunto-ohjelman mukaisia

Vantaan asuntorakentaminen on ollut halvempaa kuin muilla pääkaupunkiseudun kunnilla ja tästä tavoitteesta on saatavilla tutkittua tietoa.

Sitova tavoite 8.2: Pientaloalueiden tiivistäminen maapoliittisten linjausten mukaisesti.

Arviointikertomus:

Mittarin ja tavoitteen yhteys on kuitenkin epäselvä. Raportoinnissa todetaan kaavoituksella luodun 213 rakennuspaikka vuonna 2018. Raportoinnissa olisi pitänyt selvemmin tuoda esiin, miten tavoite edistää pientaloalueiden tiivistämistä.

Maankäytön, rakentamisen ja ympäristön toimiala:

Pientaloalueiden tiivistäminen toteutuu, kun samalle alueelle annetaan uusia rakennuspaikkoja. Uudet rakennuspaikat, uudet asemakaavat ja poikkeamispäätökset ovat keinoja.

Sivistystoimen toimiala

Sitovien tavoitteiden osalta arviointikertomuksessa todetaan: "Tarkastuslautakunta huomautti yhteensä 12 tavoitteen osalta tavoitteen toteuman raportoinnista, yhdeksän tavoitteen osalta tavoitteen mittaroinnista, 11 kertaa huomautus johtui jostain muusta syystä ja 11 tavoitteen osalta lautakunta totesi, että tavoitetta ei voinut arvioida. On huomattavaa, että joistain tavoitteista huomautettiin useammasta syystä, esimerkiksi sekä raportoinnista että mittaroinnista."

Sivistystoimelle annettiin huomautus neljää sitovaa tavoitetta koskien:

Sitova tavoite 9.2: Joustavilla päivähoitopalveluilla tuetaan työllistymistä.		
Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Päivähoitopaikka järjestetään 2 viikossa, 1 viikossa kerhosta päivähoitoon ja äkillisessä tarpeessa jo seuraavana päivänä.	Tavoite toteutui täysin.	Raportoinnin perusteella ei voi päätellä toteutuiko tavoite täysin.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että "Raportoinnissa mainitaan tavoitteen toteutuneen täysin ja samalla mainitaan, että "ei asiakasreklamaatioita". Mainittu asiakasreklamaatioiden puuttuminen ei välttämättä kerro onko tavoite toteutunut. Jos on olemassa tilasto, jolla pystytään näyttämään, että kaikki päivähoitopaikkaa hakeneet saivat paikan tavoitteen mukaisissa aikarajoissa, voisi tavoitteen todeta toteutuneeksi tällaisen tilaston perusteella."

Toteamme, että edellä mainitun kaltaista tilastoa ei ole olemassa, joten varhaiskasvatus luottaa asiakkaiden antamiin palautteisiin. Esimerkiksi, mikäli varhaiskasvatuksessa olisi useita asiakkaita, joiden työllistymistä ei olisi voitu turvata joustavilla varhaiskasvatuspalveluilla niin uskomme, että olisimme saaneet tästä lukuisia asiakasreklamaatioita. Kiinnitämme jatkossa enemmän huomiota mittarien laatimiseen.

Sitova tavoite 13.1: Uusi oppimiskäsitys ja uudet pedagogiset toimintatavat käytäntöön.		
Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
<p>Suurin osa toimintayksiköistä toteuttaa toiminnallista oppimista ja lasten osallisuus näkyy toimintojen suunnittelussa ja arvioinnissa.</p> <p>Jokaisesta toimintayksiköstä on osallistuttu tieto- ja viestintätekniikan pedagogisen käytön koulutuksiin.</p> <p>Jokainen vantaalainen oppilas on osallistunut vähintään yhteen monialaiseen oppimiskokonaisuuteen.</p> <p>Lukioiden yhteisiä pedagogisia työpaikkoja, koulutuksia ja muita tilaisuuksia yhteensä vähintään 4 kertaa vuodessa.</p> <p>Varian opiskelijoiden työpaikalla tapahtuva oppiminen kasvaa vuodesta 2015 verrattuna 5 prosenttia.</p>	Tavoite toteutui osittain.	Tavoite toteutui osittain. Yhden mittarin osalta voidaan katsoa toteutuneen kokonaan, mutta muilta osin ei voi arvioida tiedon puutteen vuoksi tai koska raportointi ei kerro varsinaisesti tavoitteen toteutumisesta.

Tavoitetta 13.1 koskien ensimmäisenä asiana tarkastuslautakunta huomauttaa: "Toiminnallisen oppimisen mittarista raportoinnissa todetaan, että toiminnallinen oppiminen toteutuu esiopetuksen osalta ja varhaiskasvatussuunnitelma ohjaa tavoitteen suuntaan. Raportoinnista ei käy ilmi, kuinka suuri osa toimintayksiköistä käytännössä toteuttaa toiminnallista oppimista eli onko mittarin tavoitetasoksi asetettu 'suurin osa' toteutunut."

Toteamme, että esiopetuksen opetussuunnitelma ja varhaiskasvatussuunnitelma ovat velvoittavia asiakirjoja, joita kaikki päiväkodit ovat sitoutuneet toteuttamaan. Varhaiskasvatuspäälliköt hyväksyvät jokaisen toimintayksikkönsä toimintasuunnitelman, johon on kirjattu, miten toiminnallinen oppiminen toteutuu. Kansallinen arviointikeskus KARVI tulee keräämään vuoden 2018 aikana arviointitietoa varhaiskasvatussuunnitelmien toteutumisesta. Jatkossa Vantaa tulee saamaan myös ulkopuolisen arvioijan keräämään tietoa varhaiskasvatussuunnitelmien toteutumisesta.

Toisena asiana tarkastuslautakunta huomauttaa, että "Tieto- ja viestintähenkilöstön koulutuksiin osallistujista todetaan raportoinnissa osallistujamäärä, mutta ei sitä osallistuttiinko näihin

koulutuksiin jokaisesta toimintayksiköstä ja tavoite nimenomaan oli, että jokaisesta toimintayksiköstä osallistutaan kyseisiin koulutuksiin. Tämä mittarin toteutumista ei voi tällä tiedolla arvioida.”

Toteamme, että vuonna 2017 on järjestetty yhteensä 31 tieto- ja viestintäteknologian käyttöä koskevaa koulutusta tai työpajaa, joiden tavoitteet ovat koskeneet työympäristöjä (esimerkiksi 0365-pilviympäristö, sovellukset, tabletin käyttö) ja pedagogiikkaa (varhaiskasvatussuunnitelman ja esiopetuksen opetussuunnitelman mukainen TVT:n käyttö). Lisäksi 89 päiväkodissa on järjestetty gurupedagogipäivä, jossa päiväkodin henkilöstö on saanut vertaisopetusta tieto- ja viestintäteknologian pedagogiseen käyttöön. Koulutuksiin on osallistunut yhteensä 90 % toimintayksiköistä.

Kolmantena asiana tarkastuslautakunta huomauttaa: ”Monialaiseen oppimiskokonaisuuteen osallistumisesta todetaan, että näitä oppimiskokonaisuuksia toteutetaan satunnaisesti, kun mittarin tavoitetaso oli, että jokainen vantaalainen oppilas osallistuu vähintään yhteen monialaiseen oppimiskokonaisuuteen. Raportointi on epämääräistä ja tämän mittarin toteutumista ei voi arvioida.”

Toteamme, että toimintakertomuksessa esitetty raportointi kuvaa asian todellista tilaa: Kaikissa suomen- ja ruotsinkielisissä perusopetuksen kouluissa toteutetaan monialaisia oppimiskokonaisuuksia, mutta niitä toteutetaan satunnaisesti. Sitova tavoite koostuu kaiken kaikkiaan viidestä mittarista ja olemme ottaneet sitovan tavoitteen kokonaisarviointissa huomioon sen, että tavoite saavutettiin vain osittain. Mittarin toteuman olisi voinut ilmaista selvemmin toteamalla, että kaikki vantaalaiset oppilaat eivät osallistuneet vähintään yhteen monialaiseen oppimiskokonaisuuteen. Kiinnitämme jatkossa huomiota siihen, että asetetuista mittareista raportoidaan entistä selvemmin.

Neljäntenä asiana tarkastuslautakunta huomauttaa: ”Työpaikalla tapahtuvan oppimisen osalta todetaan, että järjestelmä ei tuota luotettavaa tietoa suoritusten kertymästä, joten tämänkään mittarin toteutumista ei voi arvioida. Tavoitteelle on asetettu mittareita eri tulosalueille. Mittareiden tavoitetasot on määritelty epätäsmällisesti.”

Toteamme, että Varian opiskelijoiden työpaikalla tapahtuvan oppimisen tavoite on otettu ammatillisen koulutuksen reformin valtakunnallisista tavoitteista. Varian käytössä vuonna 2017 olleesta opiskelijahallintaohjelmasta ei ennakkokäsityksestä poiketen voinutkaan erotella työpaikalla tapahtuvan oppimisen määrää. Variassa on otettu 1.8.2018 käyttöön uusi opiskelijahallintajärjestelmä Studentum. Uudesta järjestelmästä voidaan jatkossa raportoida työpaikalla tapahtuvan oppimisen ajallinen kesto kokonaisuudessaan.

Sitova tavoite 13.2: Toteutetaan koulutustakuuta

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että ”Tavoite toteutui huonosti, koska tavoitteen toteutumisessa jäätiin huomattavasti tavoitetasosta. Keskeyttämisprosentti oli 17,1 tavoitellun 13 prosentin sijasta.”

Alla on kuvattu syitä sille, miksi tavoite ei ole toteutunut ja mitä sen eteen aiotaan tehdä jatkossa.

Perusopetuksen päättäneiden sijoittuminen jatkokoulutukseen

Vuosina 2010–2017 jatkokoulutukseen sijoittuneiden perusopetuksen päättäneiden osuus on vaihdellut 98,4–99,5 % välillä. Vuonna 2017 oli tavallista enemmän (16) sellaisia nuoria, joiden perusopetuksen jälkeisestä sijoittumistilanteesta ei ollut tilastojen kokoamisvaiheessa tietoa. Nämä

nuoret on laskettu mukaan koulutuksen ulkopuolelle jääneiden määrään. Mikäli kyseiset nuoret ovatkin päässeet opiskelemaan, jatkokoulutukseen sijoittuneiden osuus on 99,4 %. Kuitenkin, jotta koulutustakuuta voidaan toteuttaa tavoitteiden mukaisesti myös jatkossa, perusopetuksen oppilaanohjausta kehitetään lisäämällä oppilaanohjaajien resurssia, vahvistamalla rakenteita sekä työelämäpainotteista opiskelua. Kehittäminen aloitettiin syksyllä 2017, joten toiminta pääsee alkamaan täysipainoisesti syksyllä 2018.

Varian keskeyttämisprosentti

Kuten tarkastuslautakunta toteaa, ammatillisten opintojen keskeyttämisprosentin vähentämiseen liittyvä tavoite on osoittautunut haasteelliseksi.

Vuosi	Keskeyttämisprosentti
2017	17,1 %
2016	13,6 %
2015	14,5 %
2014	13 %
2013	12 %

Ammatillisen koulutuksen korkean keskeyttämisprosentin taustalla on seuraavia syitä:

- Kaikki perusopetuksen päättävät eivät ohjaudu yhteishaussa oikeille aloille, jolloin he eivät ole motivoituneita eivätkä kiinnity ryhmiin.
- Osalla opiskelijoilla on paljon puutteita osaamisessa ja arjen hallinnassa, mistä johtuen he eivät pysy mukana opetuksessa ja lopulta keskeyttävät.
- Jatkuvan haun kautta sisään otettujen joukossa on ollut aiempaa enemmän heikossa työmarkkina-asemassa olevia ja heikot opiskeluvalmiudet omaavia opiskelijoita.
- Toimenpiteet, joita oppilaitoksessa on tehty kehittämisen vähentämiseksi eivät ole tehonneet.
- Varian opettajien huomio ja energia on mennyt odotettua enemmän ammatillisen koulutuksen reformiin ja vuosityöaikaan siirtymiseen liittyviin muutoksiin.

Variassa keskeyttämisen vähentämisen eteen tehtävää työtä tehostetaan edelleen vuonna 2018. Organisaatiouudistuksen myötä käydään läpi opetuksen toteuttamistavat ja opetuksen tukirakenteet.

Nuorisopalveluiden kanssa tehdään yhteistyötä. Keväällä 2018 Variaan palkattiin kolme erityisnuorisotyöntekijää, joiden tehtävänä on vähentää keskeyttämiä mm. edistämällä opiskelijoiden kokonaisvaltaista hyvinvointia, vahvistamalla oppilaitoksen yhteisöllisyyttä ja tukemalla kohdennetusti keskeyttämisvaarassa olevia nuoria.

Lisäksi perusopetuksen oppilaanohjauksen kehittämisen kautta pyritään vaikuttamaan myös ammatillisen koulutuksen keskeyttämisen vähenemiseen.

Sitova tavoite 17.1: Keskeisten palvelujen kustannustehokkuus on kilpailukykyinen.

Arviointikriteeri	Tilinpäätöksen raportointi	Tarkastuslautakunnan arvio
Vantaa on kustannustehokkuudeltaan suurten kaupunkien kärkijoukossa.	Tavoite toteutui täysin.	Tavoitetta ei voi arvioida.

Tarkastuslautakunta huomauttaa, että "Kaikki raportoidut vertailutiedot ovat vuodelta 2016. Tavoite oli kuitenkin asetettu vuodelle 2017, joten koska arviointivuodelta ei ole saatavissa kustannusvertailuja ei tavoitetta voi arvioida."

Tämän osalta toteamme, että kuntien välinen vertailu on mahdollista vasta tilinpäätösten valmistuttua. Kouluikkuna-vertailujen kustannustenkeruohjeet noudattavat pienin poikkeamin Kuntien ja kuntayhtymien taloustilaston laskentaohjeita. Tilastokeskus kerää Kuntien ja kuntayhtymien taloustilaston tiedot tilivuotta seuraavan kesän alussa, joten tiedot eivät tästä syystä ole käytettävissä vielä tilinpäätöstä tehtäessä.

Kuntien organisaatorakenteet ja palvelujen tuottamistavat vaikuttavat siihen, miltä kustannukset tilinpäätöstiedoissa näyttäisivät. Kuntien ja kuntayhtymien taloustilastossa kustannuksia lasketaan tehtävittäin ja toiminnoittain, jolloin kuntien kustannustiedoista saadaan keskenään vertailukelpoisia. Tämä on oleellista tietojen reliabiliteetin näkökulmasta, johon arviointikertomuksen tiivistelmäkohdassa 1 viitataan. "Vantaa on kustannustehokkuudeltaan suurten kaupunkien kärkijoukossa" on tärkeä tavoite, vaikka se mittaamisen näkökulmasta istuu huonosti sitovaksi tavoitteeksi Vantaalla käytössä olevan arviointikehikon näkökulmasta. Toisaalta, valtuustokauden tavoitteena arviointia tehtäisiin vain kaksi kertaa valtuustokaudessa, mikä ei myöskään palvelisi, koska vuosien välillä voi olla hajontaa ja koska tietojen valmistumisen aikatauluongelma koskee myös valtuustokauden viimeistä vuotta.

Sosiaali- ja terveystoimen toimiala

1.4 Tarkastuslautakunnan arvioita vuoden tavoitteiden toteutumisesta (1.2 ja 1.3 taulukot s. 14-16)

Tiivistelmä 1 (s.3)

Vuodelle 2017 valtuusto asetti 28 sitovaa tavoitetta. Tavoitteista kaupunginhallituksen raportoinnin mukaan toteutui täysin 19, osittain kuusi, kaksi tavoitetta ei toteutunut lainkaan ja yhden tavoitteen osalta ei arviointia voinut tehdä. Tarkastuslautakunta arvioi 15 tavoitetta täysin toteutuneeksi, kuusi tavoitetta osittain toteutuneeksi, kaksi tavoitetta (13.2 ja 20.1) ei lautakunnan mielestä toteutunut lainkaan ja viiden tavoitteen (5.1, 9.2, 15.3, 17.1 ja 19.3) osalta ei arviointia voinut lautakunnan mielestä tehdä. Lautakunta kiinnitti huomiota erityisesti siihen, että mukana oli poikkeuksellisen paljon tavoitteita, joista tarvittavaa arviointitietoa ei arviointivuodelta 2017 ollut vielä saatavilla.

Tiivistelmä 2 (s.3)

Vantaan vuosien 2013–2017 sitovien tavoitteiden tutkimuksessa havaittiin, että sellaisia tavoitteita, joilla olisi huono yhteys strategiaan, löydettiin vain vähän. Myös mittarin tuottaman informaation relevanttius eli se, onko mittarin tuottama informaatio oleellista esimerkiksi päätöksenteon kannalta, oli hyvällä tasolla. Sen sijaan reliabiliteetilla eli luotettavuudella tarkastellen huonon luotettavuuden sai yli viidennes mittareista.

Suosituksien (s.20)

Tarkastuslautakunnan on kuntalain mukaan arvioitava, ovatko kaupunginvaltuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet. Toimintakertomus on osa tilinpäätöstä. Arviointikertomus käsitellään kuntalain mukaan tilinpäätöksen yhteydessä.

Varainhoitovuodelle asetetut toiminnan ja talouden tavoitteet tulee siis asettaa talousarviokauden mukaan, jotta niiden toteuttamiseen tarvittavat resurssit voidaan osoittaa talousarviossa.

Vuoden 2017 osalta tarkastuslautakunta esittää, että tilinpäätöksen yhteydessä toteutumatta jääneet tavoitteet raportoidaan kaupunginhallituksen vastauksessa "vastaukset arviointikertomukseen 2017" syksyllä 2018. Suuri osa toteutumatta jääneistä tavoitteista oli tavoitteita, joita ei voitu arvioida tiedon puutteen vuoksi. Tarkastuslautakunta palaa näihin tavoitteisiin arviointikertomuksensa 2018 yhteydessä.

Sosiaali- ja terveystoimen toimiala:

Tarkastuslautakunta huomauttaa vuoden 2017 sitovissa tavoitteissa kahdesta sosiaali- ja terveystoimea koskevasta tavoitteesta. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota tavoitteeseen 15.3. "lapsiperheiden hyvinvointi paranee ennaltaehkäisevällä työllä ja uudistuvilla sosiaalihuoltolain mukaisilla palveluilla", jonka toteutumista ei voitu asetetun tavoitteen avulla arvioida. Ongelma johtui asiakastietojärjestelmän tilastoinnin virheistä, josta on annettu selvitys myös kaupunkitarkastajalle.

Arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta huomauttaa myös sitovan tavoitteen 15.2. "nykyistä suurempi osa ikääntyneistä pystyy asumaan kotona" mittaroinnista. Tavoite on valtakunnallinen ja vanhustenhuollon laatusuosituksen mukainen. Ylätason tavoitteen taustalla on kunnan velvollisuus toteuttaa iäkkään pitkäaikainen hoiva ensisijaisesti hänen kotiinsa annettavilla palveluilla. Vantaalla vanhuspalveluja kehitetään asiakaslähtöisesti. Tavoitteena on tarjota laadukas, asiakkaan tarvetta vastaava palvelu.

Täydennykset vastauksiin lautakuntakäsittelyn jälkeen

"Vuoden 2017 osalta tarkastuslautakunta esittää, että tilinpäätöksen yhteydessä toteutumatta jääneet tavoitteet raportoidaan kaupunginhallituksen vastauksessa "vastaukset arviointikertomukseen 2017" syksyllä 2018. Suuri osa toteutumatta jääneistä tavoitteista oli tavoitteita, joita ei voitu arvioida tiedon puutteen vuoksi. Tarkastuslautakunta palaa näihin tavoitteisiin arviointikertomuksensa 2018 yhteydessä."

Sosiaali- ja terveystoimea koskevat seuraavat toteutumatta jääneet sitovien tavoitteiden kohdat:

15.3 Lapsiperheiden hyvinvointi paranee ennalta ehkäisevällä työllä ja uudistuvilla sosiaalihuoltolain mukaisilla palveluilla.

Tilastoinnin poimintavirheen ja tapahtuneen lakimuutoksen vuoksi mittaritasojen vertailtavuus ei ole ollut mahdollista. Tilastointiin liittyvästä ongelmasta on toimialalta annettu erillinen selvitys myös kaupunkitarkastajalle. Tavoitteen 15.3 osalta arvio perustui tehtyjen toimenpiteiden raportointiin sekä muuhun käytettävissä olleeseen tilastotietoon. On mahdollista, että vantaalaisten lapsiperheiden hyvinvointi ei ole parantunut edeltävästä vuodesta.

17.1 Keskeisten palvelujen kustannustehokkuus on kilpailukykyinen

Vuoden 2017 osalta ovat käytettävissä Kuusikko-kuntien (Helsinki, Espoo, Vantaa, Tampere, Oulu, Turku) kustannusvertailutiedot sekä Kuntaliiton kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon nettotoimintamenojen vertailu.

Kuntaliiton nettotoimintamenojen vertailussa Vantaan vuonna 2017 käyttämät sosiaali- ja terveydenhuollon nettotoimintamenot olivat 2490 €/asukas. Vantaan

nettotoimintamenot/asukas oli kuuden suurimman kunnan joukossa alhaisin. Vantaan alhaiset menot sosiaali- ja terveyspalveluissa näkyvät myös vastaavien kustannusten tarvevakioidussa vertailussa. Tarvevakiointi huomioi kuntalaisten erilaiset palvelutarpeet ja mahdollistaa paremmin kuntien välisen vertailun. Vantaan tarvevakioidut sosiaali- ja terveydenhuollon menot olivat 2917 €/asukas, joka oli myös kuuden suurimman kaupungin alhaisin. Kaikkien vertailussa mukana olleiden 52 suurimman kunnan yhteenlaskettujen tarvevakioitujen nettotoimintomenojen taso oli 3150 €/asukas.

Vantaa sijoittuu myös kuusikkokuntien kustannusvertailuissa edullisimmin palveluja tuottavien kuntien joukkoon. Jos vertaillaan palvelujen kokonaiskustannuksia per asiakas tai asukas, on Vantaa kuusikkokuntien keskikustannusten alapuolella ja tuottaa palvelut useimmiten alhaisimmin tai toiseksi alhaisimmin kustannuksin. Kuusikoissa vertaillaan yli 65 -vuotiaiden sekä yli 75-vuotiaiden sosiaali- ja terveyspalvelujen (vanhuspalvelut), lastensuojelun, vammaispalvelujen ja kehitysvammahuollon, päihdehuollon sekä mielenterveyspalvelujen kokonaiskustannuksia. Aikuissosiaalityön kuusikko sisältää ainoastaan toimeentulotukimenoihin liittyvän kustannusvertailun. Vantaan toimeentulotuen bruttokustannukset asukasta kohden (KELAn ja kuntien myöntämä tuki yhteensä, ilman pakolaisia, turvapaikanhakijoita ja paluumuuttajia) oli poikkeuksena kuusikkokuntien korkein, 281 €/asukas.

Kansalliset vertailutiedot ovat palvelutuotannon kustannustehokkuuden arvioimiseksi tärkeitä mittareita. Vertailutietoja saadaan seuraavan vuoden loppupuolella, eikä aikataulu vastaa kaupungin sitovien tavoitteiden raportointia.

Lähde: www.kuusikkokunnat.fi ja Kuntaliitto (5/2018)

<https://www.kuntaliitto.fi/sites/default/files/media/file/Kuntien-sote-nettotoimintamenoja-tammi-joulukuu-2017.pdf>